

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel. (070) 373 8020	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft ledenraadpleging Cao Gemeenten 2016 - 1 mei 2017	ons kenmerk ECWGO/U201600211 Lbr. 16/009 CvA/Loga 16/05	datum 24 februari 2016

Samenvatting

Dit is een ledenraadpleging over het onderhandelaarsakkoord Cao Gemeenten 2016 – 1 mei 2017. De ledenraadpleging loopt tot en met 29 maart a.s. Het bestuur van de VNG bespreekt op 31 maart a.s. de uitslag van de ledenraadpleging en besluit dan of de VNG het akkoord bekrachtigt en de cao definitief wordt.

Gemeenten en aangesloten organisaties kunnen reageren via een antwoordformulier. Hiertoe krijgt bij gemeenten de gemeentesecretaris een link, en bij aangesloten organisaties de contactpersoon.

De salarisverhoging in 2016 is 3%. Dit is inclusief de uitvoering van de afspraken in het pensioenakkoord van 2014 en het loonruimteakkoord van 2015. Het pensioenakkoord van 2014, het loonruimteakkoord van 2015 en de cao 2016 – 1 mei 2017, leiden samen tot een stijging van de gemeentelijke uitgaven aan arbeidsvoorwaarden van 1,04% in 2016. De salarisverhoging van 1 januari tot 1 mei 2017 is 0,4%.

In het akkoord is afgesproken dat de versobering van de wettelijke werkloosheidsuitkering, de WW, in de CAR-UWO wordt 'gerepareerd' en dat werknemers deze reparatie met een kostendekkende premie betalen.

Het akkoord bevat daarnaast studieafspraken over de verlofregeling, de beloningsregeling, flexibiliteit en dienstreisvergoedingen.

Het onderhandelaarsakkoord vindt u in de bijlage bij deze brief.

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8020	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft ledenraadpleging Cao Gemeenten 2016 -1 mei 2017	ons kenmerk ECWGO/U201600211 Lbr. 16/009 CvA/Loga 16/05	datum 24 februari 2016

Geacht College en gemeenteraad,

Dit is een ledenraadpleging over het onderhandelaarsakkoord Cao Gemeenten 2016 – 1 mei 2017. Gemeenten kunnen melden of ze instemmen met het akkoord. Organisaties met een aansluitingsovereenkomst met het College voor Arbeidszaken van de VNG kunnen een adviserende stem uitbrengen. De ledenraadpleging loopt tot en met **29 maart a.s.** Het bestuur besluit 31 maart of de VNG het akkoord bekrachtigt. Als de VNG en de vakbonden het akkoord bekrachtigen, wordt de cao definitief.

Op 27 januari jl. heeft de VNG met FNV Overheid, CNV Overheid en CMHF een onderhandelaarsakkoord gesloten over een nieuwe Cao Gemeenten. Volgens het akkoord loopt de cao van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. Dat is zestien maanden. De afgesproken salarisverhoging voor 2016 is 3%. Dat is inclusief de in het pensioenakkoord van 2014 afgesproken salarisverhoging van 0,74% en de in het loonruimteakkoord van 2015 afgesproken salarisverhoging van 1,4%. De afgesproken salarisverhoging voor 1 januari – 1 mei 2017 is 0,4%.

De VNG en de vakbonden hebben in het akkoord afgesproken om het derde jaar WW te repareren, te betalen door de werknemers. Vanaf 1 januari 2016 wordt de wettelijke werkloosheidsuitkering stapsgewijs afgebouwd. Volgens het akkoord gaat de CAR-UWO deze wettelijke werkloosheidsuitkering aanvullen tot het niveau van voor 1 januari 2016. Werknemers gaan hiervoor een kostendekkende premie betalen.

Hiernaast hebben de VNG en de vakbonden afgesproken om gezamenlijke studies te doen naar: beoordelingsafhankelijk belonen, modernisering van de verlofregeling, bevorderen van interne flexibiliteit, en de wenselijkheid van sectorale afspraken over de vergoeding van dienstreizen.

Gemeenten en aangesloten organisaties kunnen tot en met 29 maart a.s. een reactie geven op

de ledenraadpleging. Bij gemeenten krijgt de gemeentesecretaris een link naar het antwoordformulier en bij aangesloten organisaties de contactpersoon bij de VNG.

In deze ledenbrief staan achtereenvolgens:

- Een algemene toelichting op het akkoord (paragraaf 1)
- De salarisafspraken (paragraaf 2)
- De afspraak over WW (paragraaf 3)
- De overige afspraken (paragraaf 4)
- De procedure van de ledenraadpleging en bekrachtiging van het akkoord (paragraaf 5)
- Een slotwoord (paragraaf 6)

Het onderhandelaarsakkoord vindt u in de bijlage bij deze brief.

1. Toelichting op het akkoord

Het onderhandelaarsakkoord gaat over een kortdurende cao met hoofdzakelijk procesafspraken. Behoudens afspraken over het salaris en over de WW, kent de afgesproken cao geen materiële veranderingen in de rechtspositie. De VNG heeft om verschillende redenen voor deze vorm gekozen.

Ten eerste wilden de vakbonden, maar ook veel gemeentelijke werkgevers, snel duidelijkheid over de uitvoering van de salarisafspraken in het loonruimteakkoord van 2015. Dit loonruimteakkoord is gesloten door een aantal overheids- en onderwijswerkgevers, waaronder de VNG, en drie van de vier vakcentrales. In het loonruimteakkoord staat onder andere dat de salarissen bij gemeenten per 1 januari 2016 met 1,4% stijgen. Met een kortdurende, 'beleidsarme' cao kon de VNG een akkoord sluiten waarmee deze afspraak tijdig wordt nagekomen en toch onderdeel uitmaakt van de totale salarisafspraken. In paragraaf 2 staat hierover meer.

Ten tweede wil de VNG de komende jaren verdere stappen zetten in de Cao van de Toekomst. In de arbeidsvoorwaardennota van eind 2015 heeft de VNG ingezet op de modernisering van de verlofregeling en van de beloning. Volgens het onderhandelaarsakkoord gaan de VNG en de vakbonden de komende jaren samen verkennen hoe dat kan. Dit geeft de VNG tijd en gelegenheid om samen de vakbonden, werknemers en de eigen achterban te komen tot goed uitgewerkte en gedragen voorstellen.

Ten derde leidt deze cao tot een betere spreiding van de uitvoeringslast voor gemeentelijke werkgevers. In de cao 2013-2015 zijn ingrijpende afspraken gemaakt: een nieuw beloningshoofdstuk in 2016 en een individueel keuzebudget in 2017. Dit zijn belangrijke stappen naar de Cao van de Toekomst, maar ze trekken een wissel op de capaciteit van de afdelingen P&O van gemeenten. De ambitie om de cao verder te moderniseren met nieuwe afspraken over verlof en beloning blijft, maar kan nu beter worden gepland.

2. Salaris

Volgens het onderhandelaarsakkoord is de salarisverhoging in 2016 3% en van 1 januari tot 1 mei 2017 0,4%.

In deze paragraaf staat een toelichting op de salarisafpraak voor 2016.

Vertrekpunt bij de onderhandeling was de uitvoering van een aantal eerdere afspraken voor de sector gemeenten: het pensioenakkoord van 2014 en het loonruimteakkoord van 2015. In beide akkoorden staan afspraken om de pensioenpremielkosten te verminderen en om de kostenvermindering daaruit voor werkgevers — de *vrijval* — om te zetten in een salarisverhoging.

De in het pensioenakkoord van 2014 afgesproken vrijval is 0,74%. De in het loonruimteakkoord van 2015 afgesproken vrijval is 1,4%. De onderhandelingen over de Cao Gemeenten begonnen dus met een minimale salarisafpraak van 2,14%: 0,74% plus 1,4%. De VNG heeft dit uitgangspunt bevestigd met de aan de leden voorgelegde uitgangspunten voor de cao (zie VNG-ledenbrief van 27 oktober 2015).

De in het cao-onderhandelingsakkoord afgesproken salarisverhoging van 3% voor 2016 bestaat uit de in het pensioenakkoord en het loonruimteakkoord afgesproken salarisverhogingen plus een aanvullende salarisafpraak.

Het pensioenakkoord van 2014, de loonruimteovereenkomst van 2015 en de cao-afpraak voor 2016 hebben gevolgen voor de gemeentelijke uitgaven aan pensioenpremies, de gemeentelijke uitgaven aan salaris, en voor gemeentelijke inkomsten uit het gemeentefonds.

Samen leiden deze tot een stijging van de uitgaven aan arbeidsvoorwaarden met 1,04%.

Hier volgt daarvan een overzicht.

A. Ontwikkeling pensioenpremielkosten vanaf 2015

Met het pensioenakkoord van 2014 is een aantal onderdelen van de pensioenregeling aangepast die samen leiden tot een vermindering van de pensioenpremies vanaf 2015. Deze vermindering van pensioenpremies leidt tot lagere kosten voor de werkgevers. In het pensioenakkoord van 2014 is afgesproken om de vrijval aan te wenden als extra arbeidsvoorwaardenruimte in cao's van de bij het ABP aangesloten sectoren.

In de sector gemeenten is de vrijval 0,74% van de loonsom. De VNG en de vakbonden hebben op 3 juli 2015 afgesproken om deze vrijval in een volgende cao om te zetten in een structurele salarisverhoging. Het LOGA heeft gemeenten hierover geïnformeerd met de brief van 13 juli 2015.

De kostenvermindering ging in vanaf 1 januari 2015.

A. Ontwikkeling pensioenpremielkosten vanaf 2015			
	Ontwikkeling	Vanaf	Pensioenpremielkosten als % loonsom
A.	Pensioenakkoord van 2014	1 januari 2015	- 0,74%

B. Ontwikkeling pensioenpremielkosten vanaf 2016

De pensioenpremies dalen vanaf 1 januari 2016 met 1,8% en stijgen vanaf 1 april 2016 weer met 1%. Op 1 april 2016 zijn de pensioenpremies dus 0,8% lager dan in 2015.

Bij onderhandelingen over pensioen en salaris geldt de volgende rekenregel: 1% pensioenpremie kost de werkgever evenveel als 0,4% salaris. Oftewel: een daling van de pensioenpremie met 1% leidt tot een vermindering van de pensioenpremielkosten met 0,4% van de loonsom.

Op 1 april 2016 zijn de pensioenpremielkosten dus 0,32% (0,4 maal 0,8%) van de loonsom lager dan in 2015. Hoe deze 0,32% is opgebouwd, staat in onderstaande tabel.

B. Ontwikkelingen pensioenpremielkosten 2016			
	Ontwikkeling	Ingangsdatum	Pensioenpremielkosten als % loonsom
B1.	Loonruimteakkoord van 2015	1 januari 2016	- 0,96%
B2.	'Autonome ontwikkelingen'	1 januari 2016	+ 0,24%
B3.	Herstelopslag	1 april 2016	+ 0,40%
B. Totaal			- 0,32%

Hieronder staat een toelichting op de afzonderlijke ontwikkelingen.

B1. Loonruimteakkoord 2015

De voor gemeenten relevante afspraken in het loonruimteakkoord van 2015 zijn:

1. Een herziening van de pensioenregeling. De pensioenuitkeringen volgen vanaf 2016 de prijsontwikkeling in plaats van de loonontwikkeling. Daardoor kan de premie 2,4% lager. De vermindering van de premiekosten hieruit is 0,96% (0,4 maal 2,4%) van de loonsom. In het loonruimteakkoord is dit afgerond naar 1%.
2. Het ABP mag tot 2021 geen herstelopslagen invoeren. Toen in juli 2015 het loonruimteakkoord werd gesloten, was het ABP van plan om in 2016 een herstelpremie van 1% in te voeren. In het loonruimteakkoord is afgesproken om dat te voorkomen, met als vrijval 0,4% (0,4 maal 1%).
3. Een salarisverhoging bij (onder andere) gemeenten met 1,4%.

De herziening van de pensioenregeling (van loon naar prijs) leidt tot een vermindering van de pensioenpremiekosten met 0,96% van de loonsom vanaf 1 januari 2016. De afspraak over de herstelopslag leidt niet tot een vermindering van de pensioenpremiekosten.

B2. 'Autonome ontwikkelingen'

Er zijn ook ontwikkelingen in de pensioenregeling die niet vallen onder de afspraken tussen sociale partners: hier genoemd 'autonome ontwikkelingen'. In 2016 zijn dat onder andere vergrijzing en een nieuwe door DNB gehanteerde rekenrente. Deze ontwikkelingen leiden samen tot een verhoging van de premie met 0,6% en een vermeerdering van de pensioenpremiekosten met 0,24% (0,4 maal 0,6%) van de loonsom vanaf 1 januari 2016.

B3. Herstelopslag

Ondanks het loonruimteakkoord voert het ABP toch een herstelopslag van 1% in. Dat leidt tot een vermeerdering van de pensioenpremiekosten met 0,4% (0,4 maal 1%) van de loonsom. De herstelopslag is er vanaf 1 april 2016.

C. Ontwikkeling gemeentefonds 2016

In het loonruimteakkoord van 2015 is ook afgesproken dat in de kabinetssectoren (rijk, politie, defensie en rechterlijke macht) de salarissen met minimaal 5,05% stijgen. Daardoor stijgen de loonkosten in die sectoren samen met €400 miljoen. Bij de onderhandelingen hebben het kabinet en de VNG afgesproken dat het kabinet die loonkosten structureel verwerkt in de budgetten van de desbetreffende ministeries en daarmee in het gemeentefonds.

De jaarlijkse ontwikkeling van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek. De normeringssystematiek koppelt het gemeentefonds aan de netto gecorrigeerde uitgaven (NRGU). Dit is de 'trap-op-trap-af' methodiek. De jaarlijkse toe- en afname in het gemeentefonds die uit deze koppeling voortkomt, is het accres.

De loonruimteovereenkomst van 2015 heeft geleid tot structurele aanvullende arbeidsvoorwaardenkosten voor het kabinet van €400 miljoen (Kamerbrief minister BZK, kenmerk 2015-0000591045). Dit leidt ertoe dat het voor de normeringssystematiek relevante kader op de rijksbegroting met €400 miljoen groter wordt (Miljoenennota, post loonruimte publieke sector, tabel 3.5.2). Deze verhoging leidt volgens de 'trap op trap af' methodiek tot een toename in het gemeentefonds met €70,5 miljoen. Deze €70,5 miljoen is onderdeel van het totale accres voor 2016 van €647 miljoen). Ze is terug te vinden in de *Septembercirculaire 2015*, tabel 2.2.3 'mutaties accressen gemeentefonds 2015-2020 ten opzichte van meicirculaire 2015').

Het loonruimteakkoord van 2015 leidt dus tot extra inkomsten met voor alle gemeenten samen €70,5 miljoen. Deze vermeerdering gaat 2016 in. Deze €70,5 miljoen is 0,9% van de loonsom in de sector. De extra inkomsten zijn het resultaat van het loonruimteakkoord van 2015 maar zijn niet geoormerkt als arbeidsvoorwaardengeld, want het gemeentefonds kent geen voor arbeidsvoorwaarden geoormerkte bedragen.

C. Ontwikkeling gemeentefonds 2016			
	Ontwikkeling	Ingangsdatum	Gemeentelijke inkomsten als % loonsom
C.	Extra toename accres	1 januari 2016	+ 0,9%

D. Salarisafpraak Cao Gemeenten 2016

In het onderhandelaarsakkoord over de cao 2016 – 1 mei 2017 is onder andere afgesproken dat de salarissen stijgen met 3%. Dit is vanaf 1 januari 2016.

D. Ontwikkeling salaris 2016			
	Ontwikkeling	Ingangsdatum	Salariskosten als % loonsom
D.	Onderhandelaarsakkoord Cao Gemeenten	1 januari 2016	+ 3%

E. Resultaat uitgaven en inkomsten

In de tabel hieronder staat een overzicht van de effecten van de cao, het achterliggende pensioenakkoord en het achterliggende loonruimteakkoord op de inkomsten en uitgaven van gemeenten.

E. Resultaat inkomsten/uitgaven arbeidsvoorwaarden			
	Ontwikkeling	Vanaf	Voordeel werkgever als % loonsom
A.	Pensioenpremies 2015	1 januari 2015	+ 0,74%
B.	Pensioenpremies 2016	1 april 2016	+ 0,32%
C.	Gemeentefonds	1 januari 2016	+ 0,90%
D.	Salaris	1 januari 2016	- 3,00%
E. Totaal			- 1,04%

Het onderhandelaarsakkoord over de Cao Gemeenten leidt er dus in 2016 toe dat de gemeentelijke uitgaven aan arbeidsvoorwaarden met 1,04% van de loonsom toenemen.

3. Reparatie 'derde jaar WW'

In het akkoord staat een afspraak over de 'reparatie van het derde jaar WW'. Dat betekent dat er in de CAR-UWO bepalingen komen die de wettelijke werkloosheidsuitkering — de WW — aanvullen tot het niveau van vóór 1 januari 2016. De werknemers gaan voor deze aanvullingen een kostendekkende premie betalen. De hoogte van die premie wordt vanaf 1 januari 2018 jaarlijks vastgesteld.

Vanaf 1 januari 2016 wordt de duur van de wettelijke werkloosheidsuitkering, de WW, stapsgewijs afgebouwd. Deze afbouw bestaat uit twee delen:

- een vermindering van de maximale duur van de WW, en
- een vertraagde opbouw van het recht op WW.

In het Sociaal Akkoord van 2013 is afgesproken dat sociale partners de versobering van de WW met aanvullingen in de cao's kunnen 'repareren'. In de Cao Gemeenten 2013-2015 is afgesproken om de afspraken over de WW in het sociaal akkoord uit te voeren. De Stichting van de Arbeid heeft geadviseerd dat werknemers deze reparatie met een kostendeekkende premie betalen. In het onderhandelaarsakkoord is afgesproken om dit advies op te volgen.

Als het akkoord wordt bekrachtigd, worden in de CAR-UWO aanvullende bepalingen op de WW opgenomen. Werknemers gaan vanaf 1 januari 2018 premie hiervoor betalen. Rond die datum treden namelijk voor de eerste (oud-)werknemers de effecten van de versobering van de WW in, en daarmee ook de aanvullingen op basis van de CAR-UWO. De premie is voorlopig vastgesteld op 0,1%, maar in 2017 wordt een definitieve premie vastgesteld en wordt ook bepaald op welke manier de premie jaarlijks wordt vastgesteld.

Werknemers die sinds 1 januari 2016 ontslagen zijn, kunnen – aan het einde van hun WW-periode – met bovenstaande versoberingen te maken krijgen. Dit effect is, zoals hiervoor is beschreven, pas rond januari 2018 voor het eerst merkbaar. Bij aparte ledenbrief worden gemeenten hier, met voorbeelden, uitgebreid over geïnformeerd. Hierin zal gemeenten ook een handvat geboden worden voor hoe zij hiermee in lopende ontslagsituaties kunnen omgaan en hoe dit aan werknemers gecommuniceerd kan worden.

4. Overige afspraken

De VNG en de vakbonden hebben ervoor gekozen om los van de loonparagraaf en de reparatie van de WW geen materiële veranderingen af te spreken. Het onderhandelaarsakkoord kent een aantal aanvullende procesafspraken:

- Gezamenlijke studies naar de modernisering van beloning, de modernisering van verlof en het bevorderen van interne flexibiliteit.
- Een onderzoek naar de haalbaarheid en wenselijkheid van sectorale afspraken over de vergoeding voor dienstreizen.
- Borging van het individueel loopbaanbudget voor werknemers die door latere invoering het budget niet hebben kunnen gebruiken.
- Ondersteuning van gemeenten bij de afwegingen over een generatiepact.
- Aanstelling van jongeren en mensen met een arbeidsbeperking.

5. Ledenraadpleging en bekrachtiging akkoord

Gemeenten kunnen over het akkoord stemmen. Organisaties met een aansluitingsovereenkomst bij het College voor Arbeidszaken van de VNG kunnen over het akkoord een adviserende stem geven. Bij gemeenten krijgen gemeentesecretarissen een link naar een digitaal antwoordformulier. Gemeentesecretarissen worden geacht te reageren namens het college. Bij organisaties met een aansluitingsovereenkomst krijgen bij de VNG geregistreerde contactpersonen een link naar een digitaal antwoordformulier. De contactpersonen worden geacht te reageren namens het bestuur van hun organisatie.

U kunt **uiterlijk 29 maart a.s.** reageren. De VNG verwerkt dus tot en met 29 maart reacties.

Alleen uitgebrachte stemmen tellen. Gemeenten die niet reageren, worden niet meegeteld als stem voor of stem tegen.

Het bestuur van de VNG bespreekt 31 maart a.s. de uitslag van de ledenraadpleging en besluit dan of de VNG het akkoord bekrachtigt. Ook de vakbonden organiseren ledenraadplegingen bij hun eigen achterbannen. Zij besluiten half maart of zij het akkoord bekrachtigen. Als de VNG en de vakbonden het akkoord bekrachtigen, wordt de cao definitief.

Als het akkoord definitief wordt, publiceert het LOGA in de eerste week van april de nieuwe salaristabellen. De VNG verspreidt deze tabellen half maart *onder voorbehoud* onder gemeenten en salarisbureaus, zodat zij de salarisbetalingen voor april kunnen voorbereiden. In de eerste week van april licht het LOGA ook de gemeenten voor over de reparatie van de WW in de CAR-UWO.

6. Tot slot

Het College voor Arbeidszaken en het bestuur van VNG zijn blij dat dit akkoord er ligt, en leggen het daarom positief voor. Met dit onderhandelaarsakkoord en vooral de loonparagraaf markeren de werkgevers en alle werknemersvertegenwoordigers de wens om op één lijn te komen en een einde te maken aan de onrust die is ontstaan na het loonruimteakkoord van juli 2015.

De VNG hoopt hiermee ook naar andere sectoren uit te stralen dat het belangrijk is om het met alle werknemersvertegenwoordigers eens te worden. De VNG heeft dit in de afgelopen jaren altijd zo gedaan en wil dit in de toekomst ook zo blijven doen. De VNG vindt ook dat het goed zou zijn als werkgevers- en werknemersorganisaties bij de overheid en het onderwijs nadenken over de wijze waarop overleg wordt gevoerd en afspraken worden gemaakt. De VNG wil zich hiervoor inzetten.

Hoogachtend,
College voor Arbeidszaken van de VNG

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Pijpstra', with a long horizontal flourish extending to the left.

Mw. mr. S. Pijpstra
Secretaris

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.